

Platné znění příslušných částí zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn a doplnění

§ 1

(1) Veřejný ochránce práv (dále jen "ochránce") působí k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí uvedených v tomto zákoně, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívá k ochraně základních práv a svobod.

(2) Působnost ochránce podle odstavce 1 se vztahuje na ministerstva a jiné správní úřady s působností pro celé území státu, správní úřady jim podléhající, Českou národní banku, pokud působí jako správní úřad, Radu pro rozhlasové a televizní vysílání, orgány územních samosprávných celků při výkonu státní správy, a není-li dále stanoveno jinak na Policii České republiky, Armádu České republiky, Hradní stráž, Vězeňskou službu České republiky, dále na zařízení, v nichž se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova, ochranné léčení, zabezpečovací detence, jakož i na veřejné zdravotní pojišťovny (dále jen "úřad").

(3) Ochránce provádí systematické návštěvy míst, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí nebo v důsledku závislosti na poskytované péči, s cílem posílit ochranu těchto osob před mučením, krutým, nelidským, ponižujícím zacházením nebo trestáním a jiným špatným zacházením.

(4) Působnost ochránce podle odstavce 3 se vztahuje na

a) zařízení, v nichž se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova, ochranné léčení anebo zabezpečovací detence,

b) další místa, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě veřejnou mocí, zejména policejní cely, zařízení pro zajištění cizinců a azylová zařízení,

c) místa, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě v důsledku závislosti na poskytované péči, zejména zařízení sociálních služeb a jiná zařízení poskytující obdobnou péči, zdravotnická zařízení a zařízení sociálně-právní ochrany dětí

(dále jen "zařízení").

(5) Ochránce vykonává působnost ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací¹⁾.

(6) Ochránce provádí sledování zajištění cizinců a výkonu správního vyhoštění, předání nebo průvozu zajištěných cizinců a trestu vyhoštění cizinců, kteří byli vzati do vyhošťovací vazby nebo kteří vykonávají trest odnětí svobody (dále jen „sledování vyhoštění“).

(7) Ochránce sleduje naplňování mezinárodní smlouvy upravující práva osob se zdravotním postižením⁶⁾.

(8) Ochránce vykonává působnost ve věcech práva na volný pohyb občanů Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru a jejich rodinných příslušníků⁹⁾ (dále jen "občané Evropské unie") v rozsahu podle § 21d¹⁰⁾.

(9) Působnost ochránce se nevztahuje na Parlament, prezidenta republiky a vládu, na Nejvyšší kontrolní úřad, na zpravodajské služby České republiky, na orgány činné v trestním řízení,

státní zastupitelství a na soudy, s výjimkou orgánů správy státního zastupitelství a státní správy soudů.

(10) Ochránce je oprávněn podat návrh na zahájení řízení podle zákona o řízení ve věcech soudců a státních zástupců^{1a)} a zúčastnit se tohoto řízení.

(11) Ochránce není oprávněn zasahovat do činnosti a rozhodování úřadů a zařízení jinak, než jak stanoví ~~tento~~ zákon.

§ 11

(1) Podnět musí obsahovat

- a) vylíčení podstatných okolností věci (§ 10 odst. 1), včetně sdělení, zda věc byla předložena také jinému státnímu orgánu, popřípadě s jakým výsledkem,
- b) označení úřadu, popřípadě jméno a příjmení nebo jiné údaje o totožnosti osoby, **proti níž již se podnět směřuje týká,**
- c) doklad o tom, že úřad, jehož se podnět týká, byl neúspěšně vyzván k nápravě,
- d) jméno, příjmení a bydliště, u právnické osoby název, sídlo a osoby oprávněné jejím jménem jednat, toho, kdo podnět podává (dále jen "stěžovatel").

(2) Pokud se podnět týká rozhodnutí, stěžovatel přiloží jeho stejnopis.

§ 12

(1) Ochránce podnět odloží, jestliže věc, které se podnět týká, nespadá do jeho působnosti anebo se netýká osoby, která podnět podala.

~~(2) Ochránce může podnět odložit, jestliže~~

- ~~a) náležitosti podle § 11 nebyly doplněny ani ve stanovené lhůtě,~~
- ~~b) je zjevně neopodstatněný,~~
- ~~e) od právní moci rozhodnutí nebo od opatření či události, kterých se podnět týká, uplynula v den doručení podnětu doba delší jednoho roku,~~
- ~~d) věc, které se podnět týká, je projednávána soudem nebo již byla soudem rozhodnuta, nebo~~
- ~~e) jde o podnět ve věci, která již byla ochráncem přešetřena (§ 17 a 18) a opakovaný podnět nepřináší nové skutečnosti.~~

(2) Ochránce může podnět odložit, jestliže

- a) náležitosti podle § 11 nebyly doplněny ani ve stanovené lhůtě,**
- b) je podnět neopodstatněný,**
- c) namítané pochybení úřadu nemohlo mít vliv na výsledek jednání úřadu nebo jde o věc nepatrného významu,**
- d) od právní moci rozhodnutí nebo od opatření či události, kterých se podnět týká, uplynula v den doručení podnětu doba delší jednoho roku,**

e) věc, které se podnět týká, je projednávána soudem nebo již byla soudem rozhodnuta, nebo

f) jde o opakovaný podnět v téže věci, ve kterém nejsou uvedeny nové skutečnosti.

(3) O odložení podnětu a důvodech odložení ochránce písemně vyrozumí stěžovatele.

§ 15

(1) Ochránce je oprávněn s vědomím vedoucích úřadů, a to i bez předchozího upozornění, vstupovat do všech prostor úřadů a provádět šetření spočívající v

a) nahlížení do spisů, **pořizování jejich kopií a obrazových záznamů**

b) kladení otázek jednotlivým zaměstnancům úřadů, a **to bez přítomnosti dalších osob,**

c) rozmluvě s osobami umístěnými v zařízeních, a to bez přítomnosti jiných osob.

(2) Úřady jsou povinny na žádost ochránce a ve lhůtě jím stanovené

a) poskytnout informace a vysvětlení,

b) předložit spisy a jiné písemnosti,

c) sdělit písemně stanovisko ke skutkovým a právním otázkám,

d) provést důkazy, které ochránce navrhne,

e) provést úkony dozoru, k nimž jsou podle zákona oprávněny a které ochránce navrhne.

(3) Ochránce je oprávněn být přítomen při ústním jednání a provádění důkazů úřady a klást přítomným osobám otázky.

~~(4) Pro účely šetření podle předchozích odstavců zprostit na žádost ochránce osoba k tomu oprávněná podle zvláštního zákona jednotlivé zaměstnance úřadu mlčenlivosti, je-li jim zvláštním zákonem uložena. Nestanoví-li zvláštní zákon, kdo je osobou oprávněnou zprostit povinnosti mlčenlivosti, je jí pro účely tohoto zákona v případě zaměstnance úřadu vedoucí úřadu, v případě vedoucího úřadu vedoucí úřadu jemu nadřízeného, a není-li takového úřadu, předseda vlády. Pro účely šetření podle tohoto zákona se vůči ochránci nelze dovolávat povinnosti mlčenlivosti uložené smlouvou.~~

(4) Úřady (§1 odst. 2), státní orgány a osoby vykonávající veřejnou správu jsou v mezích své působnosti povinny poskytovat součinnost, kterou si ochránce v souvislosti s výkonem své působnosti vyžádá.

(5) Pro účely postupu podle předchozích odstavců se vůči ochránci nelze dovolávat povinnosti mlčenlivosti stanovené zvláštním zákonem nebo uložené smlouvou.

§16

~~Všechny státní orgány a osoby vykonávající veřejnou správu jsou v mezích své působnosti povinny poskytovat ochránci při šetření pomoc, kterou si vyžádá.~~

§ 16a

(1) Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky poskytuje ochránci pro výkon působnosti podle tohoto zákona

- a) referenční údaje ze základního registru obyvatel,
- b) údaje z agendového informačního systému evidence obyvatel,
- c) údaje z agendového informačního systému cizinců,
- d) údaje z registru rodných čísel o fyzických osobách, kterým bylo přiděleno rodné číslo, avšak nejsou vedeny v informačních systémech uvedených v písmenech b) a c).

(2) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. a) jsou

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) adresa místa pobytu,
- d) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- e) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství.

(3) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. b) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě jejich změna, rodné příjmení,
- b) datum narození,
- c) místo a okres narození; u občana, který se narodil v cizině, místo a stát, kde se občan narodil,
- d) rodné číslo,
- e) státní občanství,
- f) adresa místa trvalého pobytu, včetně předchozích adres místa trvalého pobytu,
- g) počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místě trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky,
- ~~h) zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům~~
- h) omezení svéprávnosti,**
- i) rodinný stav, datum a místo uzavření manželství,
- j) datum a místo vzniku registrovaného partnerství,**
- ↳ **k) datum, místo a okres úmrtí;** jde-li o úmrtí občana mimo území České republiky, datum, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo,
- ↳ **l) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti nebo den, který občan prohlášený za mrtvého nepřežil.**

(4) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. c) jsou

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, jejich změna, rodné příjmení,

- b) datum narození,
 - c) místo a stát narození,
 - d) rodné číslo,
 - e) státní občanství,
 - f) druh a adresa místa pobytu,
 - g) číslo a platnost oprávnění k pobytu,
 - h) počátek pobytu, popřípadě datum ukončení pobytu,
 - ~~i) zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům,~~
 - i) omezení svéprávnosti,**
 - j) rodinný stav, datum a místo uzavření manželství,
 - k) datum a místo vzniku registrovaného partnerství,**
 - ~~k) l) správní nebo soudní vyhoštění a doba, po kterou není umožněn vstup na území České republiky,~~
 - ~~l) m) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí mimo území České republiky, stát, na jehož území k úmrtí došlo, popřípadě datum úmrtí,~~
 - ~~m) n) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti nebo den, který cizinec prohlášený za mrtvého nepřežil.~~
- (5) Poskytovanými údaji podle odstavce 1 písm. d) jsou
- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, popřípadě rodné příjmení,
 - b) rodné číslo,
 - c) v případě změny rodného čísla původní rodné číslo,
 - d) den, měsíc a rok narození,
 - e) místo a okres narození; u fyzické osoby narozené v cizině stát, na jehož území se narodila.
- (6) Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z agendového informačního systému evidence obyvatel nebo agendového informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.
- (7) Z poskytovaných údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu.

§ 17

Jestliže ochránce šetřením nezjistí porušení právních předpisů ani jiná pochybení (§ 1 odst. 1), ~~písemně o tom vyrozumí~~ **vyrozumí o tom** stěžovatele i úřad.

§ 18

(1) Zjistí-li ochránce šetřením porušení právních předpisů či jiná pochybení (§ 1 odst. 1), vyzve úřad, aby se k jeho zjištění ~~ve lhůtě 30 dnů~~ **v přiměřené lhůtě stanovené ochráncem** vyjádřil.

(2) Pokud úřad na výzvu podle odstavce 1 sdělí, že provedl nebo provádí opatření k nápravě a ochránce tato opatření shledá dostatečnými, vyrozumí o tom stěžovatele i úřad. Jinak ochránce po obdržení vyjádření nebo marném uplynutí lhůty sdělí písemně své závěrečné stanovisko úřadu a stěžovateli; součástí tohoto stanoviska je návrh opatření k nápravě.

(3) Opatření k nápravě může ochránce navrhnout již ve výzvě podle odstavce 1. V takovém případě se tato výzva považuje za závěrečné stanovisko podle odstavce 2.

§ 20

(1) Úřad je povinen do 30 dnů od doručení závěrečného stanoviska sdělit ochránci, **zda a** jaká opatření k nápravě provedl.

(2) Jestliže úřad povinnost podle odstavce 1 nesplní, nebo jsou-li opatření k nápravě podle názoru ochránce nedostatečná, ochránce

a) vyrozumí nadřízený úřad a není-li takového úřadu, vládu,

b) může o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jména a příjmení osob oprávněných jednat jménem úřadu.

(3) Způsobem uvedeným v odstavci 2 může ochránce postupovat i tehdy, nesplní-li úřad povinnost vyplývající z § 15 a 16.

§ 21a

(1) Pro návštěvy zařízení a sledování vyhoštění ~~platí ustanovení se použije § 15 a 16~~ přiměřeně.

(2) Pro účely sledování výkonu trestu vyhoštění cizince, který byl vzat do vyhošťovací vazby nebo který vykonává trest odnětí svobody, informuje Policie České republiky s dostatečným předstihem ochránce o jeho výkonu.

~~(3) Ochránce po návštěvě zařízení, po souvisejících návštěvách více zařízení nebo po provedeném sledování vyhoštění vypracuje zprávu o svých zjištěních. Součástí této zprávy mohou být doporučení nebo návrhy opatření k nápravě.~~

~~(4) Ochránce vyzve zařízení, aby se k jeho zprávě, doporučením nebo návrhům na opatření k nápravě vyjádřilo ve lhůtě stanovené ochráncem. Takto může ochránce vyzvat i zřizovatele zařízení nebo příslušné úřady. Shledá-li ochránce jejich vyjádření dostatečnými, zařízení, popřípadě jeho zřizovatele nebo příslušné úřady o tom vyrozumí. Jinak ochránce po obdržení vyjádření nebo po marném uplynutí lhůty může postupovat obdobně podle § 20 odst. 2.~~

(3) Ochránce po návštěvě zařízení nebo po souvisejících návštěvách více zařízení vypracuje zprávu o svých zjištěních. Součástí této zprávy mohou být doporučení nebo návrhy opatření k nápravě. Ochránce vyzve zařízení, aby se k jeho zprávě, doporučením nebo návrhům na opatření k nápravě vyjádřilo ve lhůtě stanovené ochráncem. Takto může ochránce vyzvat i zřizovatele zařízení nebo příslušné úřady.

(4) Ochránce po obdržení vyjádření podle odst. 3 může provedení opatření k nápravě ověřit následnou návštěvou zařízení. Jestliže zařízení, popřípadě jeho zřizovatel nebo příslušné úřady povinnost vyjádřit se ke zprávě ve stanovené lhůtě podle odstavce 3 nesplní, jsou-li jejich vyjádření nebo provedená opatření k nápravě podle názoru ochránce nedostatečná, může postupovat obdobně podle § 20 odst. 2. Shledá-li ochránce jejich vyjádření dostatečnými, zařízení, popřípadě jeho zřizovatele nebo příslušné úřady o tom vyrozumí.

(5) Ochránce po provedeném sledování vyhoštění může vyzvat příslušné úřady nebo zařízení, aby se ve stanovené lhůtě vyjádřily k jeho zjištění, doporučením nebo návrhům opatření k nápravě. Shledá-li ochránce jejich vyjádření dostatečnými, úřady nebo zařízení o tom vyrozumí. Jinak ochránce po obdržení vyjádření nebo po marném uplynutí lhůty může postupovat obdobně podle § 20 odst. 2.

~~(5)~~ **(6) V případě nesplnění povinnosti součinnosti podle § 15 a 16 může ochránce postupovat obdobně podle § 20 odst. 2.**

§ 21c

(1) Při sledování naplňování mezinárodní smlouvy upravující práva osob se zdravotním postižením⁶⁾ se ochránce zabývá systematicky problematikou práv osob se zdravotním postižením a za tím účelem zejména

- a) podporuje naplňování práv osob se zdravotním postižením a navrhuje opatření směřující k jejich ochraně,
- b) provádí výzkum,
- c) zveřejňuje zprávy a vydává doporučení k otázkám souvisejícím s naplňováním práv osob se zdravotním postižením a
- d) zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými zahraničními a mezinárodními subjekty.

(2) Při plnění úkolů podle odstavce 1 se použijí přiměřeně § 15 a 16.

~~V případě nesplnění povinnosti poskytnout součinnost vyplývající z § 15 nebo 16 může ochránce o této skutečnosti informovat veřejnost včetně jména a příjmení osob oprávněných jednat jménem povinného orgánu.~~

(3) V případě nesplnění povinnosti součinnosti podle § 15 může ochránce postupovat obdobně podle § 20 odst. 2.

§ 21d

(1) Za účelem naplňování práva volného pohybu občanů Evropské unie v souladu s přímo použitelným předpisem Evropské unie v oblasti volného pohybu pracovníků¹¹⁾ ochránce

- a) poskytuje metodickou pomoc občanům Evropské unie při podávání návrhů na zahájení řízení z důvodů diskriminace,
- b) provádí průzkumy a analýzy výkonu práva volného pohybu občanů Evropské unie,

c) zveřejňuje zprávy a vydává doporučení k otázkám souvisejícím s naplňováním práv občanů Evropské unie,

d) zveřejňuje aktuální informace o právech občanů Evropské unie v češtině a alespoň jednom dalším úředním jazyce Evropské unie,

e) zajišťuje výměnu dostupných informací s příslušnými národními, zahraničními a mezinárodními subjekty.

(2) Úkoly podle odstavce 1 vykonává ochránce i ve věcech práva na volný pohyb těch občanů Evropské unie, na které se nevztahuje přímo použitelný předpis Evropské unie v oblasti volného pohybu pracovníků¹¹).

(3) Při plnění úkolů podle odstavce 1 se použijí přiměřeně § 15 a 16.

~~(4) V případě nesplnění povinnosti součinnosti může ochránce postupovat obdobně podle § 20 odst. 2 písm. b).~~

(4) V případě nesplnění povinnosti součinnosti podle § 15 může ochránce postupovat obdobně podle § 20 odst. 2.

ČÁST TŘETÍ ZVLÁŠTNÍ OPRAVNĚNÍ A POVINNOSTI OCHRÁNCE

§ 22

(1) Ochránce je oprávněn doporučit vydání, změnu nebo zrušení právního nebo vnitřního předpisu. Doporučení podává úřadu, jehož působnosti se týká, a jde-li o nařízení nebo usnesení vlády nebo zákon, vládě.

(2) Úřad je povinen do 60 dnů sdělit své stanovisko k doporučení podle odstavce 1. Ustanovení § 20 odst. 2 **platí se použije** obdobně.

(3) Ochránce může navrhnout přisedící k zápisu do seznamu přisedících pro řízení ve věcech soudních exekutorů podle zvláštního právního předpisu.

§ 23

(1) Ochránce podává každoročně do 31. března Poslanecké sněmovně souhrnnou písemnou zprávu o své činnosti za uplynulý rok; zpráva je sněmovní publikací. Zprávu současně zasílá Senátu, prezidentu republiky, vládě a ministerstvům a jiným správním úřadům s působností pro celé území státu a vhodným způsobem ji zveřejňuje.

(2) Ochránce soustavně seznamuje veřejnost se svou činností podle tohoto zákona a s poznatky, které z jeho činnosti vplynuly. Zprávy z návštěv zařízení, zprávy ze sledování vyhoštění ~~včetně obdržených vyjádření~~ a vybrané zprávy o ukončených šetřeních v jednotlivých věcech, ochránce vhodným způsobem zveřejňuje. **Spolu se zprávami může ochránce zveřejňovat i k nim obdržená vyjádření. Ustanovení § 20 odst. 2 písm. b) platí obdobně.**

ČÁST ČTVRTÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 25

- (1) Úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti ochránce plní Kancelář, která je organizační složkou státu.
- (2) Podrobnosti o organizaci a úkolech Kanceláře upravuje statut, který vydá ochránce.
- (3) Ochránci mohou být pro plnění úkolů při výkonu jeho působnosti jmenováni asistenti.
- (4) Pracovní poměr asistenta vzniká jmenováním a řídí se zákoníkem práce, pokud tento zákon nestanoví jinak. Asistenta jmenuje a odvolává vedoucí Kanceláře na základě návrhu ochránce.
- (5) Asistentem může být jmenován bezúhonný občan, který má vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti práva na vysoké škole a který vykonal přípravnou praxi v Kanceláři po dobu nejméně 12 měsíců. Podmínku bezúhonnosti nesplňuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen za trestný čin, pokud se na něj ~~hledí~~ **nehledí**, jako by odsouzen nebyl.
- (6) ~~Ochránce může pověřit asistenty a další zaměstnance Kanceláře, aby prováděli šetření ve věci podle § 15, 16 a § 21a odst. 1.~~ **Ochránce může pověřit zaměstnance Kanceláře plněním úkolu při výkonu své působnosti.** Jednat jménem ochránce v příslušném řízení před soudem nebo Ústavním soudem⁴⁾ však mohou pouze asistenti.